

Agrowon, 23/11/2025

पाच महिन्यांत हळदीची ८० हजार टन निर्यात निर्यातीची गती वाढल्याने दरातही झाली वाढ

अभिजित डाके : अंग्रेवन वृत्तसेवा

सांगली : देशातून चालू आर्थिक वर्षातील पहिल्या पाच महिन्यांत हळदीची ८० हजार १५७ टन निर्यात झाली. जुलै ते ऑगस्ट दरम्यान निर्यात मंदावल्याने दरही कमी झाले होते. मात्र, गेल्या महिन्यापासून हळद निर्यातीस गती मिळाल्याने दरात वाढ झाली आहे. यंदाही निर्यातीत वाढ हाईल, असा अंदाज हळद उद्योगातील जाणकारांनी व्यक्त केला आहे.

जागतिक पातळीवर, भारत हळद उत्पादन आणि निर्यातीत अग्रेसर आहे. भारतातून बांगलादेश, युर्एश, अमेरिका, मलेशिया, जर्मनी, स्पॅन, नेदरलॅंड, मोरोक्को, सौदी अरेबिया, जपान, ब्राझील यांसह

४० हन अधिक देशांना हळदीची निर्यात होते. गेल्या आर्थिक वर्षात १ लाख ७६ हजार ३२५ टन इतकी निर्यात झाली. २०२३-२४ मध्ये १ लाख ६२ हजार ०१९ टन निर्यात झाली होती. पान ४ वर »

मागणीत वाढ

गेल्या पंधरा ते वीस दिवसांपूर्वी निर्यात होणाऱ्या हळदीचे दर वाणासुसार प्रति किलोस १२० ते १४० रुपये असे होते. जगभरातील बाजारपेठेत हळदीची मागणी वाढली आहे. त्यामुळे दरात प्रति किलोस वीस रुपयांची वाढ झाली आहे. निर्यात होणाऱ्या हळदीला वाणासुसार प्रति किलोस १४० ते १६० रुपये असा दर मिळत असल्याचे निर्यातदारांनी सांगितले.

हळद निर्यात घटिक्षेप (टन)	१,७०,०८५ २०२२-२३	१,६२,०९९ २०२३-२४	१,७६,३२५ २०२४-२५
------------------------------	---------------------	---------------------	---------------------

पाच महिन्यांत हळदीची ८० हजार टन निर्यात

» पान १ वरून

दोन वर्षांच्या तुलनेत १४ हजार ३०६ टन निर्यातीत वाढ झाली आहे. बांगलादेशात सर्वांधिक हळदीची निर्यात होते. गत वर्षी म्हणजे २०२४-२५ मध्ये बांगलादेशात ३४ हजार ०७३ टन निर्यात झाली होती. २०२३-२४ मध्ये बांगलादेशात ३७ हजार ५७७ टन निर्यात झाली. २३-२४ च्या तुलनेत २४-२५ मध्ये ३ हजार ५०४ टनांनी हळद निर्यात घटली असली तरी बांगलादेश हळदीचा मोठा आयातदार आहे. यंदा पावसामुळे हळदीला फटका बासल आहे. पांतु किती टक्के नुकसान झाले आहे, याचा अंदाज हळदपिकाची काढणी सुरु

जाल्यानंतर समोर येईल, असे हळद उद्योगातील जाणकारांनी सांगितले आहे.

युरोपियन देशात ३६४ टन निर्यात कमी

जर्मनी, नेदरलॅंड, स्पैन, फ्रान्स, रशिया, पोलंड, इटली या देशात २०२३-२४ मध्ये १९ हजार ०२१ टन हळद निर्यात झाली होती. २०२४-२५ मध्ये १८ हजार ६७५ टन हळद निर्यात झाली आहे. २३-२४ च्या तुलनेत २४-२५ मध्ये ३६४ टनांनी निर्यात कमी झाली असल्याचा मसाला बोर्डाच्या माहितीवरून दिसून येते.

कृष्णा जौमेगावकर

नांदेड जिल्हा केळी व हळदीसाठी प्रसिद्ध आहे. याच दोन शेतमालांचे महत्त्व लक्षात घेऊन बारड येथे शितलादेवी अंग्रेप्रोड्यूसर कंपनीची उभारणी झाली. जिल्ह्यातील केळी व हळद उत्पादकांचे संघटन त्यातून केले. देशांतर्गत मेडसावणाऱ्या दराची समस्या लक्षात घेऊन त्यांना नियर्यातक्षम दर मिळतील असा विचार केला. त्यातून केळी व हळकुळांची आखाती देशांत नियर्यात सुरु केली. मागील दोन वर्षांत आठ कोर्टीच्या उलाढाळीपर्यंतचा यशस्वी पल्ला कंपनीने गाठला आहे.

नां

देह जिल्हा केळी व हळदीसाठी प्रसिद्ध आहे. जिल्ह्यातील मुदविकू, अराम्भ, नविड व खेड तालुक्यात मिळून १८ ते २० हजार हेक्टर क्षेत्र केळी लागवडीवाली आहे. तीतीहा यागात 'कोळड स्टोअर्स' सारख्या पायामतु सुविधा नाहीत. दर घरस्त्यास प्रक्रिया करायांना एकी उद्योग नाही. मोठ्या शहरातील व्यापारी या टिकांची वेत्यास उत्सुक नसतात. त्यापूढे केळी खोदी करणाऱ्या व्यापारी मध्यमवर्गाच्या हातातच खोदी व दरांचा दोन्हा असतात. अंग्रेजवेदा फसवाणुकीचेती शेकडे नोंदेश देशमुख

असतात. अशावेळी मुदवेड तालुक्यातील बारड येथील नोंदेश देशमुख यांनी पुढाकर घेतला. ते केळी व्यापारकांदर व नविड कुळी उत्पन्न वाजार समितीचे संचालन आहत. ते सागतात, की २०११ च्या दरम्यान केळी खोदीसाठी १३ टक्के एवढया मोठ्या प्रगतीत कमिशन घेतले जायचे. आम्ही शेतकऱ्याचे संघटन करण्यास सुरवात केली. नी प्रथा बंद

आखाती देशांच्या नियर्यातनुसार हळकुळांची गुणवत्ता जपली जाते.

आती. शेतकऱ्याना रात वा शाश्वत दर मिळावा या हेतूपेच जानवारी, २०२० मध्ये शितलादेवी अंग्रेप्रोड्यूसर कंपनीची स्थापना झाली. अंग्रेज कंपनीची यात्रा होण्यापूर्वी २०११ च्या दरम्यान ट्रेडिंग कंपनीच्या माध्यमातृत शेतकऱ्याकडून केळी खोदी केली जायचे. शेतकरत वाजातात ती पाठविण्यात येत होती. सन २०११ ते २०१८ पर्यंत व्यापाराचा हा अनुभव

२५ ते ५० किलो पांढिगणधर्ये हळकुळांचे पैकिंग करून ती आखातात नियर्यात होतात.

देशमुख यांना कंपनीच्या कायांसाठी उत्थायो पडला. त्यांनी कंपनीचे मुदव्य देशमुख केळी व हळद (हळकुळ) नियर्यात हे ठेवले. त्यावृत्ते प्रयत्न सुरु केले. त्यांनी कंपनीचे घेतले वाजारी पीढी आणि अंग्रेज कंपनीचे घेतले. त्याच फॅसिलिटी कंपनी जाते. त्याच पद्धतीने कंपनीने २०११-२२ मध्ये चार कंपनीचे स्थापना केळी नियर्यात केळी देशांतीली काही व्यवहार केला. सन २०२३-२४ मध्ये हळकुळ व केळीची मिळू आणि कोटी स्थापना उलाढाळीला पलाश कंपनीने गाठला. तर २०२४-२५ या वर्षात आजपवत आत कोटी स्थापना उलाढाळीलीपर्यंत कंपनी पोचलेली आहे. आजाची देशांची अनुरोधाने सहाय्य असे शेतमाल ब्रॅडब्रॅड तापात घेतले आहे दोन्ही शेतमालांची देशांतीली स्थापना स्थानाचा स्थानाचा फॅसिलिटी आहे. यात हळद शिजवणी, वाळवणी, वावडर नियर्यात अशी सुविधा आहे. तर एकहजार मे. टन क्षमतेचे गोदाम आहे.

कंपनीफैक्टरी नियर्यात होणाऱ्या केळीची गुणवत्ता.

मागाणी ओळखा, तसा पुरवठा करा

कंपनीचे अध्यक्ष देशमुख म्हणूने, की इरा, इरकरह दुर्बित आमची केळी पावरली जातात. दुर्बई है शेतमालाच्या दुव्हाने मोठे आंतराण्याच्या हब आहे. त्यामुळे रेशे खोदीदारांनी संभव्याही अधिक आहे. फसवाणीकूचे घोकाही मोठे आहेत. तर अनुभव आपलाला आहे. आणणे एक गोट लक्षत ठेवावल हवी ती शेतमाल कोणत्या गुणवत्तेचा हवा त्याचावत प्रयोग देशाचे आपले नियर्यात आहेत. आपल्याचा ते महात तेवेत. त्यावृत्तीने मालाचे उत्पादक व पाठवावूक करता यायचा इव्वा. तस्रा त्याचे योग्य पेट्र मिळू शकते. उदाहरण द्यावत तर तेवेत विळो बांबसांच्ये किंवा फण्या वरतात त्यावर त्याची युग्मता मोडली जाते. यापाचे खोदीदाराकडून फॉर-मार्केट विक्री आणा गुणवत्तेची मापणी केली जाते. त्यास १० ते १५ टक्के दर अधिक देशाचे आपले नियर्यात होणाऱ्या केळीची गुणवत्ता येते.

नियर्यातीचा फायदाचा

देशांतील वाजारप्रेरेत केळीला किलोला १५. स्थाने दर सुरु असेल तर नियर्यातीत तो १७. स्थाने दराने किलोला देशांत रेशे दर जास्तीचा मिळूण्याची संभी असते. तेवेत हळकुळाचा विळोला आहे. यात नियर्यातीहून विवेटला पाचयो ते एकहजार स्थाने दर अधिक मिळू शकतो. त्याहूनेच आम्ही नियर्यात हेच उत्पाद उत्पादने देशमुख न्हाले.

टर्मिनल मार्केट झाल्यास सोलापूर कांद्याची जागतिक बाजारपेठ होईल : कृषितज्ज्ञ चव्हाण

शेतकऱ्यांच्या अडचणी शासन दरबारी मांडू रा. कृ. आयोगाचे अध्यक्ष पाशा पटेल यांची गवाही

■ सोलापूर : प्रतिनिधि

सोलापूर कृषी उत्पन्न बाजार समितीमध्ये कांद्याचे मार्केट मोठे आहे. या ठिकाणी संपूर्ण देशातून कांदा विक्रीसाठी येतो, तर संपूर्ण जगात या ठिकाणाहून कांद्याची नियात होते. दरवर्षी १० हजार टन कांदा इतर देशात पाठविला जातो. त्यासाठी शासनाने पुढाकार घेऊन सोलापुरात टर्मिनल मार्केट सुरु केल्यास सोलापूर ही कांद्याची जागतिक बाजारपेठ होऊ शकेल, असा विश्वास कृषी तज्ज्ञ दीपक चव्हाण यांनी व्यक्त केला. आहे. तर शेतकऱ्यांच्या आणि कांदा उत्पादक आणि व्यापारी यांच्या अनेक समस्या आपण शासन दरबारी मांडू, अशी गवाही राज्य कृषिमूल्य आयोगाचे अध्यक्ष पाशा पटेल यांनी दिली.

महाराष्ट्र राज्य कृषी पणन मंडळाच्या वतीने राज्यातील कांदा पिकांचे धोरण ठरविण्यासाठी आणि त्यावर विविध उपाययोजना सुचविण्यासाठी समिती गठीत करण्यात आली आहे. या समितीची सोमवार, १७ नोव्हेंबर रोजी सोलापूरच्या बाजार समितीमध्ये बैठक पार पडली, यावेळी अनेक

शासनाने ठोस निर्णय घ्यावा; बा. स. सर्वतोपरी मदत करेल

टर्मिनल कांदा मार्केट सुरु करण्यासाठी जवळपास ५०० ते १००० एकर जमीन आवश्यक आहे. शासनाने यासाठी पुढाकार घेतल्यास बाजार समितीच्या वतीने आपण सर्वतोपरी मदत करू. यासाठी बाजार समिती कोणत्याही प्रकाराचा विरोध करणार नाही. केवळ आश्वासने देऊन काही प्रकल्प युंडाळण्याचा प्रयत्न होऊ नये. शेतकऱ्यांच्या हितासाठी शासनाने एक पाऊल पुढे टाकल्यास बाजार समिती दोन पाऊल पुढे येईल, असे बाजार समितीचे चेअरमन दिलीप माने यावेळी म्हणाले.

तज्ज्ञांनी आपली मते मांडली. यावेळी कृषी आयोगाचे अध्यक्ष पाशा पटेल, बाजार समितीचे चेअरमन दिलीप माने, केदार उंबरजे, नागण्या बनसोडे, दीपक पवार, वैभव बरबडे यांच्यासह अनेक तज्ज्ञ मंडळी ॲनलाईन उपस्थित होते. यावेळी सोलापूर जिल्ह्यातील शेतकरी, व्यापारी आणि बाजार समितीच्या वतीने कांदा साठवणुकीकडे अधिक लक्ष देण्याची गरज असल्याचे मत यावेळी तज्ज्ञांनी मांडले. तर दरवर्षी सोलापूर बाजार समितीमध्ये प्रमाणावर आहे. मात्र बाजार

समिती आणि व्यापार्यांकडे साठवण क्षमता नसल्याने आलेला कांदा, आहे त्या भावाने विकावा लागतो, त्यामुळे शेतकऱ्यांचे आर्थिक नुकसान होते. त्यासाठी जिल्ह्यातील शेतकरी, व्यापारी आणि बाजार समितीच्या वतीने कांदा साठवणुकीकडे अधिक लक्ष देण्याची गरज असल्याचे मत यावेळी तज्ज्ञांनी मांडले. तर दरवर्षी सोलापूर बाजार समितीमध्ये दररोज दीड ते दोन हजार ट्रक

कांदा आयात होतो आणि विविध राज्यात नियातही केला जातो. जर या ठिकाणी शासनाच्या वतीने लक्ष घालून या ठिकाणी टर्मिनल मार्केट सुरु केल्यास या ठिकाणी येणाऱ्या कांद्यावर प्रक्रिया करणे, वातुकीची व्यवस्था निर्माण करणे, स्टोअर क्षमता वाढविणे, पॅकिंग करणे तसेच त्यापासून काही उपपदार्थ तयार करण्याची व्यवस्था निर्माण केल्यास सोलापूर हे कांदा आणि कांद्याची जागतिक बाजारपेठ बनेल, असा विश्वास कृषी तज्ज्ञ दीपक चव्हाण, श्रीकांत कोळेकर यांनी व्यक्त केला आहे. शेतकऱ्यांना जास्तीत जास्त नफा मिळवून देण्यासाठी बाजार समिती, व्यापारी आणि शेतकरी यांच्या अडचणी आपण शासन दरबारी मांडून त्याची सोडवणूक करू, अशी गवाही पाशा पटेल यांनी यावेळी दिली. यावेळी संशोधक डॉ. राजीव काळे, सुहास काळे, कृषी सांख्यिकी विभागाचे पांढरे, एजाज बागवान, पणन मंडळाचे जगताप, रफिक वैरागकर, समीर बागवान, संभाजी भोसले, बसवराज अंबारे, मुस्ताक चौधरी, अशपाक तुळजापुरे आदी उपस्थित होते.

सोयाबीन खरेदीसाठी हेक्टरी मर्यादा जाहीर

राज्यात १५ नोव्हेंबरपासून हमीभावाने खरेदी सुरु

अँग्रेजीवन वृत्तसेवा

परभणी : राज्यात सोयाबीनची हमीभावाने खरेदी करण्यासाठी जिल्हानिहाय हेक्टरी मर्यादा जाहीर केली आहे. हेक्टरी मर्यादित शेतकरी लागवड असेल त्या प्रमाणात सोयाबीन विकूऱ शकतात. यंदा जलगाव, अहिल्यानगर, परभणी आणि नागपूर जिल्ह्यांतील खरेदीची मर्यादा कमी करण्यात आली आहे. तर इतर जिल्ह्यांमध्ये वाढविण्यात आली आहे.

राज्यात हमीभावाने सोयाबीन खरेदी १५ नोव्हेंबरपासून सुरु झाली आहे. राष्ट्रीय कृषी सहकारी पणन महासंघ (नाफेड) आणि राष्ट्रीय सहकारी ग्राहक महासंघ (एनसीसीएफ) हमीभावाने खरेदी करणार आहे. या दोन संस्थांसाठी पणन मंडळ, मर्कोटिंग फेडरेशन आणि विदर्भ फेडरेशन या संस्था खरेदी करणार आहेत. हमीभावाने खरेदीसाठी हेक्टरी मर्यादा उत्पादकतेच्या आधारे खरेदीची मर्यादा जाहीर करण्यात आली. कोल्हापूर जिल्ह्याची हेक्टरी मर्यादा सर्वांधिक २४.५० किंवंटल, तर सर्वांत

जिल्हानिहाय खरेदीची मर्यादा (हेक्टरी/किंवंटलमध्ये)

जिल्हा	खरेदीची मर्यादा
छत्रपती संभाजीनगर ..	११.१०
जाळना	१५.००
परभणी	१३.३०
हिंगोली	१४.००
नांदेड	१३.५०
लातूर	२०.१०
धाराशिव	१७.००
बीड	१७.५०
बुलडाणा	१५.१०
अकोला	१४.५०
अमरावती	१७.१०
यवतमाळ	१४.३०
वर्धा	१५.५२
नागपूर	७.५०
भंडारा	१०.७५
चंद्रपूर	१५.००
गडचिरोली	७.२१
नाशिक	१५.००
धुळे	१६.५०
नंदुरबार	१२.४७
जलगाव	१७.००
अहिल्यानगर	१४.५०
युणे	२३.५०
सोलापूर	१५.००
सातारा	२२.००
सांगली	२३.३५
कोल्हापूर	२४.५०

कमी मर्यादा गडचिरोली जिल्ह्याची ७.२१ किंवंटल आहे. सरकारे जाहीर केलेल्या हेक्टरी मर्यादित शेतकऱ्यांकडून सोयाबीन खरेदी केली जाणार आहे. खरेदी करताना हेक्टरी खरेदीची मर्यादा आहे. पण जेवढ्या हेक्टरवर पिकाची पेरणी केली असेल आणि त्याची सातबारावर

नोंद असेल तेवढे हेक्टरी मर्यादिप्रमाणे खरेदी केले जाईल.

उदा. जाळना जिल्ह्यात खरेदीची मर्यादा १५ किंवंटल आहे आणि एखाद्या शेतकऱ्याने एका हेक्टरवर पेरणी केली असेल, तर त्या शेतकऱ्याचे १५ किंवंटल सोयाबीन खरेदी केले जाईल.

केंद्राचे 'निर्यात मिशन'ला बळ

वीस हजार कोटी रुपयांच्या पतहमी योजनेलाही मंजुरी

मंत्रिमंडळ बैठक

■ सकाळ न्यूज नेटवर्क

नवी दिल्ली, ता. १२
: अमेरिकेच्या व्यापार शुल्कामुळे येणाऱ्या अडवणीच्या पाश्वर्भूमीवर केंद्र सरकारने आता निर्यातवृद्धीवर लक्ष केंद्रित केले आहे. याअंतर्गत आज केंद्रीय मंत्रिमंडळाने २५ हजार ०६० कोटी रुपयांच्या 'निर्यात प्रोत्साहन मिशन' या विशेष मोहिमेला, त्याचप्रमाणे निर्यातदारांसाठी २० हजार कोटी रुपयांच्या पतहमी योजनेला (क्रेडिट गॅरंटी स्कीम) मंजुरी दिली. यासोबतच देशातील दुर्मीळ खनिजांचे उत्पादन वाढविण्यासाठी कायदा दुरुस्तीवरही शिवकामोर्तब करण्यात आले आहे.

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या मंत्रिमंडळ बैठकीनंतर माहिती व प्रसारणमंत्री अश्विनी वैष्णव यांनी या निर्याताची माहिती दिली. मंत्री वैष्णव यांनी सांगितले की, 'निर्यात प्रोत्साहन योजनेच्या 'निर्यात प्रोत्साहन' आणि

निर्यात प्रोत्साहन मध्ये काय?

सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योग क्षेत्रातील निर्यातदारांना परवडणाऱ्या व्यापार वित्तीय सुविधांशी संपर्क सुलभ करण्यावर भर दिला जाईल. व्यापारवर अनुदान दिले जाईल, ई-कॉमर्स निर्यातदारांसाठी 'कर्जवृद्धी साहाय्य' उपाययोजना आखल्या जातील.

'निर्यात दिशा' मध्ये काय?

व्यापार शुल्काएवजी अन्य प्रकारचे अडथळे असलेल्या देशांमधील निर्यातीवर भर देण्यात येईल. निर्यातदारांचा बाजारपेठेशी सुलभ संपर्क, व्यापार मेळव्यांमध्ये सहभाग, निर्यातीसाठी वैशिक दर्जाची साठवण गृहे उभारणे, उत्पादनांचा वाहतूक खर्च नियंत्रणात राखण्यासाठी मालवाहतुक सुलभ करणे, उत्पादनांचे ब्रॅंडिंग आणि पैकेजिंग याकडे लक्ष देणे, तसेच सूक्ष्म, लघु, मध्यम उद्योगातील निर्यातदारांना बाजारातील स्थितीबद्दलची अद्यावत माहिती देणे.

'निर्यात दिशा' या दोन उपयोजना असून त्यावर वाणिज्य मंत्रालयातर्फे नियमितपणे लक्ष देण्यात येईल. 'निर्यात प्रोत्साहन'साठी १० हजार ४०१ कोटी रुपये आणि 'निर्यात दिशा'साठी १४ हजार ६५९ कोटी रुपये दिले जातील.

विना जामीन कर्ज मिळणार

निर्यातदारांसाठी पतहमी योजनेमध्ये (क्रेडिट गॅरंटी स्कीम) पात्र निर्यातदारांना २० हजार कोटी रुपयांपर्यंतचे विना जामीन कर्ज देण्याची तरतुद असून सूक्ष्म, लघु, मध्यम उद्योग क्षेत्रातील आणि अन्य क्षेत्रातील निर्यातदारांना या योजनेचा

लाभ घेता येईल. भारतीय निर्यातदारांना जागतिक बाजारपेठेतील स्पर्धेसाठी सक्षम बनविण्याच्या हेतूने ही योजना राबविण्यात येणार आहे. 'नॅशनल क्रेडिट गॅरंटी ट्रस्टी' कंपनी लिमिटेड' तरफे १०० टक्के पतहमी दिली जाईल. ३१ मार्च २०२६ पासून या योजनेची अंमलबजावाची सुरु होईल.

दुर्मीळ खनिजांसाठी रॉयलटीत सुधारणा

मंत्री अश्विनी वैष्णव यांनी सांगितले की, "प्रॅफाइट, डिकोनिअम, रुबिडिअम, सेसिअम या दुर्मीळ खनिजांच्या उत्पादनावरील रॉयलटीमध्ये सुधारणा करण्यास

मंत्रिमंडळाने आज मंजुरी दिली. यामुळे ही खनिजे असलेल्या खाणीच्या लिलावांना प्रोत्साहन मिळणार असून उत्खननात वाढ होईल. फ्रॉकाइटचा वापर इलेक्ट्रिक वाहनांच्या बॅटरीमध्ये अनेड मटोरअल म्हणून केला जातो. डिरोनिअम खनिजाचा उपयोग अणुऊर्जा, अवकाश, वैद्यकीय क्षेत्रात होतो. सेसिअम हे खनिज आण्विक घडचाले, जीपीएस तंत्रज्ञान, कर्करोग उपचार, वैद्यकीय उपकरणे यांच्या निर्मितीसाठी वापरल्या जाते. रुबिडिअमचा वापर फायबर ऑप्टिक्स, दूरसंचार प्रणाली आणि नाइट्रोजीन उपकरणे यांच्या उत्पादनासाठी होतो."